

IKASLEEN ESKUBIDE ETA BETEBEHARRAK

Ikasleen Eskubideak

Hezkuntza integrala izateko eskubidea

1-Ikasleek beren nortasuna guztiz garatzeko aukera emango dien hezkuntza integrala jasotzeko eskubidea dute.

2-Hezkuntza integral horretan, oinarriko gaitasunak, zientziaren eta kulturaren arloko edukiak eta lan-ohitura intelektual eta teknikoak hartu ez ezik, garapen harmoniatsua ere bultzatuko da honako hauei dagokienez: afektibotasuna, autonomia pertsonala, autoestimua, besteeikiko eta ingurunearekiko harremanak izateko gaitasuna, eta jarduera profesionaletan, intelektualetan nahiz aisiakoetan jarduteko gaikuntza. Prestakuntza horrek barnean hartzen du ikasleek euskal herriko kide gisa beren kultura-nortasuna aurkitzea eta derrigorrezko irakaskuntza amaitu ondoren bi hizkuntza ofizialetan komunikatzeko gai izatea.

3-Ikastetxeetako hezkuntza eta curriculum proiektuak helburu horretara bideratuko dira, betiere, legeek hezkuntzari esleitzen dizkioten helburuen barnean. Era berean, programazioek eta irakasleen lan orok kontuan izango dituzte alderdi horiek, eta irakasleen aginpideak bermatuko duen lan-giroan garatu beharko da, eskola-jardueren barnean nahiz eskolatik kanpokoetan eta osagarrietan, eta irakasle guztien laguntzarekin.

4.-Ikasturtean zehar ikasleen kezka eta arreta pizten duten gai asko (Kontzientzi eragozpena, intsumisioa, sexu diskriminazioa, gazteen eskubideak, politika partaidetza, etab.) curriculumean sartuko dira, zenbait ikasgaitan edo tutoretza orduan tokia izan baitezakete. Horrela lor genezake ikasleak gai horietaz iritzi landua eta berea izatea.

1. Art. Ikasle adingabeen arreta berehala jasotzeko eskubidea.

1.1.– Ikasle adingabeek ikastolaren nahiz irakasleen arreta berehala jasotzeko eskubidea dute.

1.2.– Arreta hori zuzenean eskainiko da eskumen-eremuari hala badagokio. Ez badagokio, aitzitik, erakunde edo zerbitzu eskumendunari kasua helaraziko zaio. Era berean, gurasoei, adingabearen tutoreari edo, beharrezkoa balitz, Fiskaltzari gertakarien berri emango zaie berehala.

1.3.– Ikastolak eta bertako irakasleak, ikasleei behar duten arreta berehala ematea bazter utzi gabe, behartuta daude tratatu txarrak edo haurren babesik gabeko edo arriskuko egoeren berri ematera adingabeen babesari buruzko eskumena duten Herri Administrazioei, edo, beharrezkoa denean, Fiskaltzari edo Agintaritza Judizialari. Esku-hartzeen kalitatea eta eraginkortasuna bermatzeko beharrezkoak diren adina datu eta informazioen berri eman beharko dute, eta aipatutako Administrazioei laguntza eman beharko diete egoera horiek saihestu eta konpontzeko.

1.4.– Hala ere, beti kontuan izan beharko dira adingabearen lehentasunezko interesak. Era berean, derrigorrezko eskolatze-adineko ikasleren bat eskolatu gabe dagoela edo ikasleren batek absentismo maila handia duela atzematen bada, Hezkuntza agintariei eta tokiko erakundeei jakinarazi beharko zaie, eskola absentismoan inplikaturik dauden Administrazio eta Erakunde guztien arteko lankidetzan lortzearen. Nolanahi ere, behar den diskrezioz jardungo da, eta ikasle adingabearen bizitza pribatuan sartzea saihestuko da beharrezkoa ez bada.

1.5.– Emakumeen eta haurren aurkako indarkeria-zantzurik atzeman badute, irakasleak behartuta egongo dira zantzu horiek ikastetxeko gobernu-organoei jakinaraztera,.

2. Art. Ikastolak ikasle adingabeek babesteko duten eskubidea.

2.1.– Ikasle adingabeek ikastolak haien ohorea, intimitatea eta irudi propioa babesteko eskubidea

dute.

2.2.– Ikastolako gobernu-organoei behar diren neurriak hartuko dituzte bereziki ikasleen ohorerako, intimitaterako eta irudi propioarako eskubideei inork eraso edo kalte egin ez diezaien, eta, horretarako eraso edo kalte jaso ez dezaten, arautegi honetan teknologia berrien erabilara arautu eta mugatu da.

2.3.– Ikastolako gobernu-organoei zainduko dute ikasleen bizitza pribatua, familia, etxean edo postan ikastetxeko inor arrazoirik gabe edo legez kanpo ez dela sartzen. Familiei, ikasleen bitartez, soilik ikastetxeko bizimoduari, irakaskuntza/ikaskuntzako jarduerari eta tutoretza-ekintzari buruzko jakinarazpenak, komunikazioak eta agiriak emango zaizkie.

2.4.– Ikastolak beren lanbide-jardueraren bidez ikasleei eta haien familiei buruz eskuratzen dituzten datu pribatu guztiak behar den diskrezioz erabiliko dituzte.

2.5.– Era berean, Ikastolak eragotziko du ikasleei buruzko informazioa hedatzea edo haien irudia edo izena erabiltzea komunikabideetan, ikasleen intimitateari, duintasunari, ohoreari, ospeari edo legezko interesei kalterik egin ez diezaieten.

3. Art. Errendimendu akademikoaren balioespen objektiboa izateko eskubidea.

3.1.– Ikasleek eskubidea dute beren dedikazioa, ahalegina eta errendimendua objektibotasunez aintzat hartu eta balioets diezaieten.

3.2.– Aipatu berri dugunaren berme gisa, batetik, irakasle guztiak ebaluatzeko irizpideak, helburuak eta edukiak ezagutzen dituztela; eta, bestetik, ikasturte amaierako nahiz ikasturte bitarteko ebaluazio-saioen ondotik, ikasleei, haien gurasoei edo adinez txiki direnean– legezko ordezkariari informazioa emango zaie. Era berean, hala eskatuz gero, azken kalifikazioaren gain eragina izango duten lanak, ariketak eta probak zuzendu ondotik ikusteko aukera bermatuko zaie. Horrela, bermatu egingo da aipatu probak berrikusteko eskubidea. Bermatuko da ere azken kalifikazioen kontrako barne-erreklamazio prozedura egotea. Prozedura hori betetzekoa da, egoki balitz, dagokion Hezkuntzako Lurralde Ordezkaritzara jo aurretik.

3.3.– Ikasle guztiak dute ikasturte hasieran arlo eta area desberdinetan balorazio baikorra lortzeko gutxieneko helburu eta edukiak ezagutzeko eskubidea, bai eta aplikatuko diren ebaluazio irizpideak ere. Eskubidea dute, halaber, beraien emaitzez argitasunak eskatzeko, baita errekurtsioa egiteko ere.

Horretarako, honako bide hau jarraituko dute:

- Lehenik irakasleari berari egingo diote eskubidea.
- Honekin nahi dutenik lortu ezean, Tutorearengana joko dute eta Koordinatzailearengana, ondoren.
- Ezer lortu ezean, Ikasketa Buruarengana joko dute artekari lana egin dezan.
- Iritzi pertsonalaren arabera jokatzeko, orientazio egokia eta tratu duina izateko eskubidea

3.4.– Ikastolak ikasleak ikasturte osoan ebaluatzeko erabili diren proba, lan eta ariketa guztiak gordetzeko beharrezkoak diren neurriak ezarri beharko dituzte, ez-ohiko azken deialdiko kalifikazioak erreklamatzeko epea amaitu arte. Erreklamazioa egiten bada, aurkeztutako erreklamazioa ebazteko kontuan hartu beharko diren eta erreklamazioa egin duten ikasleei itzuli ez zaizkien zuzendutako ariketa eta lan guztiak nahiz gainerako ikasleek gorde beharko dira konparaketa-oinarri gisa erabiltzeko, horiei buruzko administrazio-erabaki bat edo ekintza judizial bat egin daitekeen bitartean.

3.5.-Ikasleek ikastetxearen eta hezkuntza sistemaren berri izateko eskubidea dute, beraz bere ordezkari dituztenen bidez informazioa jasotzeko eskubidea dute.

4. Art. Eskola- eta lanbide-orientaziorako eskubidea.

4.1.- Ikasleek hezkuntza eta lanbide-orientazioa jasotzeko eskubidea dute. Orientazioa ikasleen trebetasun, gaitasun, nahi eta interesetan oinarrituko da, eta sexuan edo bestelako zirkunstantziaren batean oinarritutakoak baztertu egingo dira.

4.2.- Eskubide horrek honako hauek hartzen ditu barnean:

4.2a) Ikasleei, ikastetxean sartzan direnetik, hezkuntza-orientazioko zerbitzuak ematea, aukera egokiak eginez, ikasle bakoitzaren trebetasun, gaitasun, nahi eta interesetarako ikasketa-planik egokiena aukeratzeko, batez ere maila edo ziklo bakoitzaren amaieran.

4.2b) Eskaintzen zaizkien aukerei buruzko aholkuak ematea ikasleei, enpleguaren egoerari eta aurreikuspenei buruzko informazioa kontuan hartuta. Horri dagokionez, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren Ondoko ikastetxeek harremanak izango dituzte beren inguruneko Erakunde eta enpresa publiko eta pribatuekin.

5. Art. Osotasun, nortasun eta duintasun pertsonaleko eskubidea.

5.1.- Ikasleek beren osotasun fisikoa eta morala errespetatzea diezaieten eskubidea dute, baita beren nortasun eta duintasun pertsonala ere, eta ez zaie inoiz tratatu iraingarri edo laidogarria emango. Era berean, zeinahi eraso fisiko edo moralaren aurrean babesa jasotzeko eskubidea dute.

5.2.- Jokabideren bat zuzendu behar zaienean, arbitrariotasunik gabeko neurrien bidez zuzenduko zaie, eta arautegi honetan ezarritako berme formalen arabera betiere. Era berean, ikasleei ezin izango zaie sekula zigor fisiko edo moralik ezarri.

5.3.- Ikasleen jarduera akademikoa segurtasun- eta higiene-baldintza egokietan egin beharko da. Jolastokiak, HH ikasleen kasuan tutore bakoitzak zainduko du. LH eta DBHko kasuetan jolastoki bakoitzean irakasle bat izango da. Ikasturte hasieran zaintza txanden egutegia jakinaraziko da, zalantza izpirik gabe jakin dezaten norengana jo dezaketen edozein eraso fisiko edo moralaren aurkako babesa berma diezaien.

5.4.- Ikastolak, (irakasleek eta ikastolako gainerako langileek) berdinen arteko tratatu txarrak ezabatzen lagunduko dute, ezarritako prozedurei jarraiki eta Hezkuntza Administrazioari jakinaraziz.

5.5.- Eskola-eremuan ez da inola ere tabakoa, alkohola edo bestelako drogarik edukitzen eta kontsumitzen utziko. Eskola eremutzat eraikina bere osoan hartuko da, jolaslekuak erabilera publikoak ez diren ordu bitartean barne, eta ikastolak antolatzen dituen ekintza osagarri eta eskolaz kanpoko guztiak.

6. Art. Kontzientzia-askatasunerako eskubidea.

6.1.- Ikasleek eskubidea dute beren kontzientzia-askatasuna eta beren erlijio-sinesmenak nahiz sinesmen moral eta ideologikoak errespetatzea diezazkieten.

6.2.- Eskubide horren berme gisa, ikasleek, Ikastolak Hezkuntza Proiektuari, eta, hala badagokio, ikastolak nondik norakoari buruzko informazio nahikoa izan beharko dute matrikulatu aurretik.

6.3.- Ikasleek erlijioaren eta moralaren arloan beren sinesmenekin bat datorren irakaskuntza aukeratzeko duten eskubidea bermatuko du ikastolak baita horrelako irakaskuntzarik ez

jasotzekoa ere, eta aukera horrek ez du diskriminaziorik eragingo. Era berean, ikastetxeetan ematen den irakaskuntzak inolako manipulazio ideologikorik ez izatea bermatuko du ikastolak.

7. Art. Ikastolan biltzeko eskubidea.

7.1.– Ikasleak ikastolan bildu ahal izango dira eskolako nahiz eskolaz kanpoko jarduerak gauzatzeko, baita hezkuntza edo trebakuntza xede duten jarduerak gauzatzeko ere.

7.2.– Antolakuntza eta Jarduera Araudi honek 1. eranskinean zehazten du adierazpen eskubidea baliatzeko modua eta espazioak .

7.3.– Ikastolak bere Antolakuntza eta Jarduera Araudi honetako 2. eranskinean esartzen dituen baldintzetan hartu dira Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako hirugarren mailatik gorako ikasleek eskoletara bertaratzeari buruz hartzen dituzten erabaki kolektiboak ez dira jokabide desegokitzat, bizikidetzaren aurkako jokabidetzat edo bizikidetzari kalte larria eragiten dion jokabidetzat hartuko eta horiei erantzuteko ez da neurri zuzentzailerik ezarriko.

Eskubide hau erabiltzeak eskolara ez joatea gertatzen den eguna baino 24 ordu lehenago (12 ordu lehenago justifikatutako larrialdietan) helarazi behar zaio I.B. honek dagokion lekuan berri eman dezan.

Eskubide hau erabiltzeak botazio sekretua exijitzen du aipatu eguneko lehen klase orduan. Greba proposamena onartuko bada, DBH3 eta DBH4ko ikasle guztien 2/3ek gutxienez jarri behar dute alde.

Botazio hau irakasle tutoreak gainbegiratu du eta zuzendariari entregatuko zaion akta batean jaso behar da.

Nola nahi dela ere, eskolara ez joateko deialdiarekin bat ez datozen ikasleek egun horretako klaseetara joan ahal izango dute. **Klase horiek ez dira gero errepikatuko.**

Eskolara ez joateko deia jarraitzen duten ikasleek Ikastolaren esparrutik kanpora irten beharko dute.

Eskolara ez joateko denboran ikasleek egin dezaketenaren erantzunkizunik ez du Ikastolak bere gain hartzen. Ezta denbora horretan gerta dakizkieken kalteez ere. Familia da erantzulea bere osotasunean.

Eskolara ez joateko eskubidea erabiltzeko derrigorrezko baldintzak bete gabe, edo gehiengoa lortu gabe, edo eskubiderik aitortzen ez zaien mailetan ematen diren hutsuneak justifikatu gabekotzat joko dira.

8. Art. Adierazpen-askatasunerako eskubidea ikastolan.

8.1.– Ikasleek adierazpen-askatasunerako eskubidea dute, beren iritziak askatasunez, bakarka eta taldean, adierazi ahal izateko.

8.2.– Ikastolako Antolakuntza eta Jarduera Araudiak 3. eranskinean zehazten du adierazpenerako eskubidea baliatzeko modua eta espazioak.

8.3.– Ikasleak artikulua honetan eta aurrekoan adierazitako eskubideak betetzeko eskola-eremutik ateratzekoak badira, gurasoen edo legezko ordezkarien baimen idatzia beharko dute, baldin eta adinez txiki badira. Idazki horretan, ikastetxetik ateratzeko baimena zer ordutan ematea eskatzen den adierazi beharko da, hala badagokio, erantzukizun zibilak zehazteko, eta derrigorrezkoen ondorengo hezkuntzetako ikasleen kasuan izan ezik; azken horien kasuan, gurasoen edo legezko ordezkarien idazki bidezko baimen orokorrarekin nahikoa izango da.

9. Art. Ikasleek elkartzeko duten eskubidea.

9.1.– Ikasleek elkartzeko eta elkarteak, federazioak nahiz konfederazioak osatzeko eskubidea dute, indarrean dauden legeetan oro har xedatutakoarekin bat.

9.2.– Ikastolak lokal egokiak utzi beharko dizkie hezkuntza helburu duten ikasle-elkarteen berezko jardueretarako, betiere azpiegiturak ezarritako mugak kontuan izanik eta jarduera akademikoa eten gabe.

10. Art. Parte hartzeko eskubidea.

10.1.– Ikastolako jardueran eta bizimoduan parte hartzeko eskubidea dute, indarrean dauden araei jarraiki.

10.2.– Antolakuntza eta Jarduera Araudi honen 4. eranskinean jartzen duenaren arabera azaltzen da ikasleen partaidetzarako organo espezifikoaren eraketa

10.3.– Edonola ere, ikasleen ordezkari izango direnak zuzeneko nahiz isilpeko bozketaren bidez hautatuak izan behar dira taldeko edo maila bakoitzeko ikasleen artean, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaz edo horren baliokideaz geroztik. Lehen Hezkuntzako ikasleak dituzten ikastetxeetan. Antolakuntza eta Jarduera Araudiak edo Barne Araudiak ikasleen adinerako egokienak diren parte hartzeko mekanismoak ezarri ahal izango ditu.

Ikasturte bakoitzaren hasieran DBH eta LH 5-6 gela bakoitzeko bi ordezkari aukeratuko dira. Hauetako bata titularra izango da eta ordezkaria besteak beste. Ordezkaria izango da titular eta titularra ordezkari ikasturtearen bigarren zatian, taldeari hala baderitzo. Ordezkariak bere kargua utz dezake taldeak hala eskatzen duelako edo berak, funtsezko arrazoiz, utzi nahi duelako. Bata LH eta DBH geletan beste bi ordezkari aukeratuko dira, bata Euskara Batzorderako eta Agenda 21 eko Batzorderako besteak beste.

Ordezkari hautaketa hau modu egokian egin dadin saiaturik da tutorea, hauteskudearen garrantzia azpimarratuz. Boto sekretuz aukeratuko dira.

11. Art. Informazioa erabiltzeko eskubidea.

11.1.– Ikasleek, adinaren eta heldutasun-baldintzen arabera, beren garapenerako informazio egokia bilatzeko, jasotzeko eta erabiltzeko eskubidea dute.

11.2.– Ikastolak haien eskubideak betetzeko beharrezkoa den informazio guztia emango diete ikasleei.

11.3.– Eskubidea dute informazioa jasotzeko beren partaidetzarako taldeko organoetako kideen eta euren ordezkarien eskutik, bai ikastolako gaien inguruan, bai, oro har, Hezkuntza Sistemari dagozkion gaien inguruan.

12. Art. Aukera-berdintasunerako eskubidea.

12.1.– Hainbat arlotako gabeziak eta desabantailak (pertsonalak, familia-arlokoak, ekonomikoak, sozialak eta kulturalak) konpentsatzeko behar dituzten laguntzak jasotzeko eskubidea dute ikasleek, batez ere hezkuntza-premia bereziak badituzte, hain zuzen ere Hezkuntza Sistemari sartzeko eta bertan irautea zailtzen dizkieten hezkuntza-premia bereziak badituzte.

12.2.– Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak eskubide hori bermatzeko, ikasleen premiei egokitutako laguntza-politika ezarriko du, baita integrazioa eta hezkuntza-premia bereziei erantzutera bideratutako neurri hezigarriak ere.

12.3.– Hezkuntzako premia bereziak dituzten ikasleek beren beharren arabera jaso beharko dute matrikulatuak dauden ikastetxeetan, ikastetxearen berezko baliabideekin eta Hezkuntza Administrazioak ikastetxearen esku jarri dituen baliabideekin.

12.4.– Ikastolak beste zerbitzu publikoekin eta udaletako, lurraldeetako nahiz Autonomia Erkidegoko beste zerbitzuekin harremanak izango dituzte arlo soziokulturalean eta arlo ekonomikoan bereziki behartsuak diren ikasleen premiei erantzuteko.

13. Art. Gizarte-babeserako eskubidea.

13.1.– Ikasleek hezkuntza-arloan gizarte-babesa jasotzeko eskubidea dute, familia ezbeharren edo istripuen kasuan.

13.2.– Osasunaren eta Gizarte Segurantzaren arloan indarrean dagoen legeriaren arabera dituzten eskubideak alde batera utzi gabe, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak beharrezkoak diren baldintza akademiko eta ekonomikoak ezarriko ditu familia-ezbeharra, istripua edo gaixotasun luzea izan duten ikasleek beren ikasketei eutsi eta ikasketak amaitzeko edo geroko ikasketei heltzeko aukera izan dezaten.

13.3.– Kasu horietan, derrigorrezko mailetan diharduten ikasleek beren eskola-errendimendua ziurtatzeko behar den laguntza jasotzeko eskubidea dute. Laguntza hori ikastetxearen bidez, Oinarrizko Urrutiko Hezkuntzako Ikastetxeen bidez, edo Lurralde Ikastetxeen esku dauden Ospitaleko, Etxez Etxeko eta Terapeutikako Hezkuntza-arloko Arretarako baliabideen bidez.

13.4.– Ikastolak babes-neurriak hartu beharko ditu berdinen arteko tratu txarren kasuetan eta bereziki eskola-jazarpenen eta emakumeen aurkako eraso kasuetan. Beharrezkotzat jotzen badu, jazarleak ikastetxez aldatzea berehala proposatu dezakete edo, jazarpenaren biktimek nahiago badute eta hala eskatzen badute, biktimek lekuz alda ditzakete. Nolanahi ere, behar duten laguntza psikologikoa jasotzeko eskubidea izango dute jazarpenaren biktimek.

14. Art. Ikastolan ikasleen eskubideak errespetatzen direla bermatzea.

14.1.– Ikasle guztiek jakin beharko dituzte eurei eta gainerako kideei indarreko ordenamendu juridikoan aitortzen zaizkien eskubideak. Era berean, eskubide horiek errespetatzen eta baliatzen ikasi beharko dute, betiere duten adinak horretarako aukera ematen badie. Kurtso hasierako bileretan gurasoekin landuko dira, bestalde ikasleekin lehen trimestrean aztertuko dira.

14.2.– Beren eskumenen eremuaren barruan, ikastolak, aurreko artikuluetan adierazitako eskubide guztiak eta Legeek nahiz Nazioarteko Itunek ikasleei aintzat hartzen dizkieten eskubide guztiak baliatzeko aukera bermatuko du. Ikasle adingabeei dagokienez, berezi babestuko dira Adingabearen Babes Juridikoaren urtarrilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoak nahiz Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babesteko otsailaren 18ko 3/2005 Legeak aintzat hartzen dituztenak, eta, oinarrizko printzipio gisa, haurren eta nerabeen interes gorenari emango zaio lehentasuna aldi bereko beste edozein interes legitimoren aurrean.

14.3.– Era berean, ikastolak eskubide horiek legeek ezarritako mugen barnean baliatuko direla zainduko du, eta ikasleen arteko harremanetan ezin eratako diskriminazio-egoerarik gerta ez dadin arduratuko dira, hain zuzen ere, honako hauek arrazoitzat hartuta diskriminaziorik gerta ez dadin: jaiotza, adina, arraza, sexua, egoera zibila, orientazio sexuala, gaitasun fisikoa edo psikikoa, osasun-egoera, hizkuntza, kultura, erlijioa, sinesmena, ideologia edota beste edozein zirkunstantzia pertsonal, ekonomiko edo sozial.

Ikasleen Betebeharrak

15. Art. Ikasteko betebeharra.

15.1.– Ikaslearen betebeharra da bere gaitasun guztiak al bait gehien garatzeko ikastea eta ahalegina egitea. Hain zuzen ere, duintasunez bizitzeko, elkarrekin bizitzeko eta etorkizunean laneratzeko behar diren gaitasunak lortzearen, behar adinako lana egingo du eta behar den interesez; era berean, lan intelektualerako giro egokia sortzen eta giro horri eusten lagundu behar du, eta bere portaerarekin ez du eragozpenik sortuko gelan.

15.2.– Ikasleak behartuta daude azterketak eta ariketak egiten dituztenean zintzo jokatzera, eta, beraz, beren ahalegina eta irakasleak maila bakoitzean baimendutako liburuak nahiz materialak besterik ez dituzte baliatuko

15.3.– Bere ikaskuntzaz irakasleriak emandako orientazioak jarraitzea eta agindutako lanak betetzea.

16. Art. Prestakuntza-jardueretan parte hartzeko betebeharra.

Ikasle guztiak hartu behar dute parte prestakuntza-jardueretan, interesez jardunez, agintzen dizkieten lan pertsonalak egin ez eta antolatzen diren lan-taldeetan lagunduz.

17. Art. Bertaratzeko betebeharra.

17.1.– Ikasleek egunero joan behar dute eskolara, puntualtasunez eta justifikatu gabeko absentziarik izan gabe, eta sartzeko nahiz irteteko ordutegiak errespetatu behar dituzte.

17.2.– Honako hauek hartuko dira justifikatu gabeko bertaratze eta puntualtasun-hutsegitez: ikasleak edo, ikaslea adingabea bada, haren gurasoek edo legezko ordezkariak idazki bidez arrazoitzen ez dituztenak. Horretarako, ikastolak ezarritako arauen arabera onargarria den justifikazioa aurkeztu beharra dago, Dekretu honetako 8.3 eta 9.3 artikuluetan ezarritakoaren aurka joan gabe.

18. Art. Bizikidetzaren errazteko betebeharra.

18.1.– Ikasleek parte hartu eta laguntza eman behar dute ikastetxean eskola-bizikidetzaren hobetzeko eta ikasteko giro egokia lortzeko, betiere ikaskideen hezkuntzarako eskubidea eta irakasleen agintaritzaren eta orientazioaren errespetatuz.

18.2.– Horretarako, ikasleek beren ikastolako Antolakuntza eta Jarduera Araudian n bildutako Bizikidetzaren Arauak jakin behar dituzte; irakasle eta hezkuntza-komunitateko kide guztien eskubideak errespetatu behar dituzte, eta portaera egokia izan behar dute haiekin guztiarekin, besteak beren eskubideak baliatzeko dituzten eskubideak urratu gabe, sortzen diren gatazka konpontzeko metodo baketsuak soilik erabiliz, eta betiere ikaskideekiko tolerantziaren eta elkartzaren jokatzeko eta hezkuntza-komunitateko gainerako kideen eskubideak baliatzea erraztuz.

18.3.– Ikasleek bizikidetzarentzat aurkakoak eta larriki kaltegarriak diren jokabideen neurri zuzentzaileak aplikatzeko lagundu behar dute, ikastolak eskatzen dienean lekuko gisa deklaratu.

19. Art. Norberaren kontzientzia-askatasuna errespetatzeko betebeharra.

19.1.– Ikasleek hezkuntza-komunitateko kide guztien kontzientzia-askatasuna, erlijioaren eta moralaren arloko sinesmenak, eta duintasuna, osotasuna eta intimitatea errespetatu behar dituzte,

honako hauek arrazoitzat hartuta inolako diskriminaziorik egin gabe: jaiotza, adina, arraza, sexua, egoera zibila, orientazio sexuala, gaitasun fisikoa edo psikikoa, osasun-egoera, hizkuntza, kultura, erlijioa, sinesmena, ideologia edo beste edozein egoera edo zirkunstantzia pertsonal, ekonomiko edo sozial.

19.2.– Ikasleek beren ikaskideen erabakiak errespetatu beharko dituzte, ikaskideek adierazteko, biltzeko edo elkartzeko eskubide indibidualak modu kolektiboan baliatzeko ekintzetan parte hartu nahi ez dutenean.

19.3.– Ikasleek ez dute hezkuntza-komunitateko kide bakar bat ere iraindu, mehatxatu edo difamatzeko ezein adierazpenik egingo.

19.4.– Ikasleek, eskola-eremuan, ezin izango dute grabazio-baliabiderik erabili, salbu eta ikastetxeak programatutako jardueretan horrelako baliabideak erabili behar badira. Kasu horietan ere ezin izango dute hezkuntza-komunitateko inor grabatu hark nahi ez badu eta hartarako baimena esanbidez ematen ez badu

20. Art. Ikastolako arauak errespetatzeko betebeharra.

20.1.– Ikasleek, ordenamendu juridikoak hezkuntza-komunitateko gainerako kideei aitortzen dizkien eskubideez gain, ikastetxeko antolamenduko, bizikidetzako eta diziplinako arauak ezagutu eta errespetatu behar dituzte, ikastolako Antolakuntza eta Jarduera Araudiko xedapenak osorik betez, ikastetxeko Hezkuntza Proiektua errespetatuz, eta, hala badagokio, ikastolako ideiak eta izaera errespetatuz, baita horrekin ados ez daudenean ere.

20.2.– Ikasleek beren eskumenen arloan ikastetxeko arautegia bete beharko dute, norberaren garbiketari eta norberaren gauzak, jantziak, tresnak edo aparatu elektronikoak erabili eta erakusteari buruzkoak barnean hartuta, eta, era berean, atsedendietan eskola-eremutik kanpo egin daitezkeen irteerei buruzko eta irteeretan erakusten duten portaerari buruzko erabakiak ere bete beharko dituzte. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako hirugarren ikasturtetik aurrera ikasle adingabeei irteera horiek baimentzeko, gurasoen edo legezko ordezkarien idazki bidezko eskabidea beharko da Arautegi honetako 9.3 artikuluan ezarritakoaren aurka joan gabe.

20.3.– Era berean, ikasleek irakasleen, hezkuntzako laguntzaileen nahiz legezko araudiak esleitu dizkien funtzioak gauzatzen ari diren ikastolako irakasle ez direnen jarraibideak bete beharko dituzte.

20.4.– Ikastolak ezartzen dizkien hezkuntza-neurri zuzentzaileen barnean hartutako ekintzak betetzeko betebeharra dute ikasleek.

21. Art. Instalazioak errespetatzeko betebeharra.

21.1.– Ikasleek ikastolako ekipamenduak eta material didaktikoak zaintzeko eta egoki erabiltzeko betebeharra dute, ikastolako, instalazioak, altzariak eta ekipamendu orokorra beren nolakotasunaren arabera eta beren helburuetarako erabiliz, eta, hala badagokio, irakaslearen edo irakasleak ez diren langileen jarraibideen arabera. Ez dute inola ere ikastolako ekipamendua baimenik gabe erabiliko ezarritakoak ez diren helburuetarako, ezta dagokion ordutegitik kanpo.

21.2.– Ikasleek, baimenik gabe, ez diote kanpoko inori ikastolan sartzeko aukera erraztuko, eta ez dira bidegabe sartu den inorekin ibiliko bertan. Ildo horretatik, legez eratu diren eta ikastolak ezarri diren ikasle-elkarteak ordezkatzan dituzten pertsonak ez dira ikastola kanpoko pertsonatzat hartuko, betiere ordezkari gisa identifikatzen dien dokumentazioa baldin badute eta elkarteko zuzendaritzari beren bisitaren berri eman badiote.

21.3.– Ikasleek hezkuntza-komunitateko gainerako kideen gauzak errespetatu behar dituzte eta ikastolaren testuliburuak nahiz gainerako material didaktikoak erabiltzeko baldintza egokietan mantendu behar dituzte.